Nohorys ...alebo... nedeľná chvíka pre názvoslovie

https://www.mikrozone.sk/news.php?item.414

K tejto nedeľnej poznámke ma inšpiroval povzdych nášho kolegu milanb, ktorý hľadal vhodné slovenské slovo pre pojem "footprint", t.j. "obrazec na doske plošných spojov pre pripojenie vývodov súčiastok". Zo žartu som mu navrhol *nohorys*, čo som vytvoril na vzor slova "pôdorys", s použitím slangového pojmu "noha" či "nožička", používaného na označenie vývodu súčiastky.

Samozrejme to znie na prvý pohľad čudne, ba priam smiešne - no ale ako inak môžu vzniknúť nové slová pre nové pojmy?

A je vôbec potrebné, aby sme pre nové pojmy nachádzali nové slová? Nestačí **preberať** cudzie, prevažne anglické slová, prípadne ich **foneticky prepísať**, alebo **mierne upraviť** aby zvukovo a pravopisne "zapadli"? Príkladov z nedávnej minulosti aj prítomnosti máme dosť - pre prvý prístup napríklad *e-mail*, pre druhý napríklad *čip*, a pre tretí napríklad *mobil*. (Niekedy násilné poslovenčenie dopadne aj vyslovene zle, neslávne známy príklad je *džojstik*).

Tento prístup má tú výhodu, že sa netreba učiť dve verzie slova - našu a "medzinárodnú" (t.j. anglickú). Na druhej strane sa však tým naše jazyky ochudobňujú - kým na jednej strane z nich vypadávajú zastaralé slová označujúce už nepoužívané predmety a činnosti, na druhej nepribúdajú tie nové.

Pritom sa niekedy stáva aj to, že sa vytvorí náš ekvivalent, ale z nejakého dôvodu sa neujme, a v širokom používaní zostane pôvodné (prípadne zmodifikované) slovo. Trebárs taký *poskytovateľ internetového pripojenia* je pre každého aj tak *provider*. Alebo vznikne česko/slovenské slovo medzi odborníkmi, ale z nejakých dôvodov ostane v slangu a do "oficiálneho" odborného názvoslovia sa nedostane - napríklad už spomenutá *nožička* integrovaného obvodu, či vlastne *švábu*.

No a najzvláštnejšie sú tie prípady, keď máme lepšie slovo než v origináli, napríklad *doska plošných spojov* nesie skutočne plošné spoje (aj keď je otázne, či práve na *doske*), kým na *printed circuit board* sa obvody *tlačia* naozaj len veľmi zriedkavo... Vrcholom tohoto javu je podľa mňa slovo *jednočip*, ktoré dokonale a briskne vyjadruje podstatu veci, na rozdiel od angloidného *mikrokontrolér*; bohužiaľ však zostáva na úrovni slangu, pričom však "oficiálny" *jednočipový mikropočítač* je až trápne nepoužiteľný kvôli svojej ťažkopádnosti a dvojslovnosti (nehovoriac o tiež dosť trápne znejúcom českom *mikrořadiči*, ktorého pôvod a presný účel som dodnes nepochopil...).

Takže tých možností pre pomenovanie nových pojmov je veľa, a vyzerá byť ťažké určiť, ktorá z nich je tá správna, pravá.

A, ozaj, pre *transceiver*, je lepšie použiť *prisielač* alebo *vyjímač*?